

Innehåll

Förord 5

Författarens förord 7

1 Mängdförteckning – MER 9

- 1.1 Allmänt 11
- 1.2 Upprättande av mängdförteckning 18
- 1.3 Mall till mängdförteckning 19

2 Begreppsbestämningar i MER 23

3 Tillämpningsanvisningarna i MER 29

- 3.1 Allmänt 31
- 3.2 Principer för mängdförteckning 33
- 3.3 Skrivsätt i mängdförteckning 42
- 3.4 Principer för mätning 45
- 3.5 Principer för ersättning 49
- 3.6 Ersättningsregel 50
- 3.7 Allmänna kostnader 52
- 3.8 Komplettering av ersättningsregeln 53
- 3.9 Tillägg till ersättning 54
- 3.10 Anmärkning 55
- 3.11 Ändringar av eller tillägg till MER 55
- 3.12 Fall A och Fall B 59

4 Arbeten i MER 73

- 4.1 Byggnadsverk 75
- 4.2 Kapitel B Förarbeten, hjälparbeten, saneringsarbeten, flyttning, demontering, rivning, röjning m m 84
- 4.3 Kapitel C Terrassering, pålning, markförstärkning, lager i mark m m 151
- 4.4 Kapitel D Marköverbyggnader, anläggningskompletteringar m m 223
- 4.5 Kapitel E Platsgjutna konstruktioner 245
- 4.6 Kapitel F Murverk 249
- 4.7 Kapitel G Konstruktioner av monteringsfärdiga element 250
- 4.8 Kapitel H Konstruktioner av längdformvaror 251
- 4.9 Kapitel J Skikt av byggpapp, tätskiktsmatta, asfalt, duk, plastfilm, plan plåt, överläggsplattor e d 252

- 4.10 Kapitel L Puts, målning, skyddsbeläggningar, skyddsimpregneringar m m 253
- 4.11 Kapitel N Kompletteringar av sakvaror m m 254
- 4.12 Kapitel P Apparater, ledningar m m i rörsystem eller rörledningsnät 254
- 4.13 Kapitel Y Märkning, kontroll, dokumentation m m 262
- 4.14 Kapitel Z Diverse tätningar, kompletteringar, infästningar o d 266

5 AB 04 och MER 267

6 MER och övriga teknikområden 271

7 Mängdförteckning utan MER 277

8 Teknisk beskrivning 281

9 AMA Anläggning 287

10 RA Anläggning 291

11 Administrativa föreskrifter 295

12 AMA-nytt 309

13 Teknisk handbok 313

14 Viktiga AMA- och MER-relaterade frågor 317

15 Referenslitteratur 325

Förord

Detta är den andra utgåvan av MER Anläggning – frågor och svar. Denna utgåva har kompletterats med ytterligare frågor och svar och i några fall har vissa frågor och svar utgått. Det gäller framförallt frågor där svaren inte är helt entydiga utan olika tolkningar kan förekomma. Vidare har viss komplettering gjorts om vad som gäller enligt MER Anläggning 20.

Frågor som behandlas i denna bok har kommit från olika användare av MER Anläggning

Syftet med boken är att tydliggöra vissa frågeställningar som förekommer vid tolkning av mängdförteckningar och dess koppling till mät- och ersättningsregler. Boken kan delvis ses som en lärobok för uttolkning av mät- och ersättningsregler.

Boken är framtagen av Mats Werner som har fungerat som utredare av mät- och ersättningsregler inom anläggningsbranschen de senaste decennierna och håller utbildningar inom förfrågningsunderlag baserade på AMA Anläggning samt utför tolkningar av handlingar baserade på referensverket AMA Anläggning och regelverket MER Anläggning.

Mats Werner har även varit huvudförfattare till boken Förklaringar och motiv till mät- och ersättningsregler Motiv MER.

Målgruppen för boken är de som är inblandade i upprättande av mängdförteckningar och tolkningar av desamma.

AB Svensk Byggtjänst
Stockholm i september 2020

Författarens förord

Författaren har i samband med utredandet och tolkningen av de mät- och ersättningsregler som används inom anläggningsbranschen stött på en hel del frågeställningar och avarter vad gäller mät- och ersättningsregler.

Jag har därför fått i uppdrag av AB Svensk Byggtjänst att sammanfatta en del av det som jag har erfarit under dessa år med framtagandet av regelverken, utbildningar inom desamma, inkomna frågeställningar samt tolkningar, inte minst i samband med tvister, och ge min tolkning av hur jag anser att kontraktshandlingen MER Anläggning bör användas och tolkas.

Även om MER Anläggning innehåller vedertagna regler för mätning och ersättning av mängdförtecknade arbeten, så kan reglerna i vissa fall bli föremål för tolkningar. En anledning till detta kan vara hur den objektspecifika handlingen är utformad och därför kan parterna ha olika tolkning. Ingen kan dock med fog påstå att jag vet hur MER Anläggning ska tolkas och därigenom försöka påskina någon form av tolkningsföreträde.

MER Anläggning är inte den enda handlingen i förfrågningsunderlaget som utgör grund för vad som ingår i kontraktsåtagandet. Exempelvis är även bestämmelserna i AB 04 tungt vägande vid tolkningen av entreprenörens åtagande och även de eventuellt upprättade objektspecifika mät- och ersättningsreglerna.

En del av frågeställningarna som besvaras i boken kommer från de svar som redaktörer inom AB Svensk Byggtjänst har givit till frågeställare. Vissa av dessa frågeställningar har även tidigare behandlats i beskrivningsdelen i AMA-nytt, antingen som en artikel eller i spalten Fråga & Svar.

Det är tyvärr vanligt att beställaren anger arbeten under fel koder eller att det under en och samma kod klumpas ett antal arbeten. Det blir då svårt för anbudsgivaren att veta hur detta ska hanteras i anbudet. Även om en anbudsgivare kan ställa frågan om hur beställaren har tänkt så framgår inget krav i AB 04 att så måste göras, eftersom anbudsgivaren inte är en part.

Om det finns mycket oklarheter i ett förfrågningsunderlag skulle det kunna medföra en nästan oöverskådlig lista med frågor och svar. Vissa av koderna som kommenteras nedan belyser relativt vanligt förekommande fel i handlingarna.

Man kan fråga sig om förekomsten av mindre bra handlingar beror på att regler i AMA och MER är för svåra att förstå. Jag tror inte att så är fallet då såväl AMA som MER är väl beprövade referens- respektive regelverk som har använts inom branschen under många decennier.

Generellt så anser jag att det fordras en höjning av kompetensen i branschen vad gäller kunskap inom AMA och då speciellt beträffande mät- och ersättningsregler. Detta gäller inte minst för beställare och konsulter. Förhoppningsvis kan denna bok bidra till att något höja kunskapen beträffande

reglering av arbeten i en mängdförteckning och hur denna handling ska vara utformad.

Jag gör i boken vissa referenser till paragrafer i AB 04 men jag vill påpeka att jag inte är entreprenadjuridiskt skolad, varför hänvisningarna får tas för vad de är.

Jag vill slutligen tacka Thomas Lindqvist på AB Svensk Byggtjänst som har tagit sig tid att lämna värdefulla synpunkter på innehållet i boken och självklart även redaktör och formgivare som har gjort ett förtjänstfullt arbete vid sättningen av boken.

Mats Werner

Donsö i september 2020

1

**Mängdförteckning
– MER**

1. Mängdförteckning – MER

1.1 Allmänt

Mängdförteckning är begreppsbestämd i AB 04 som *förteckning över mängder av skilda slag med eller utan beskrivning av utförande, funktion eller kvalitet*.

Mängdförteckningen kan alltså förutom mängder även innehålla beskrivningstexter. En dylik handling benämndes i AB 92 mängdbeskrivning men denna benämning framgår inte av AB 04, varför den inte ska användas.

Man skulle i stället, om man vill förtydliga handlingens innehåll, exempelvis kunna kalla den för *mängdförteckning med beskrivning*. Det överensstämmer med AB 04 kapitel 1 § 3 där en mängdförteckning har rangordning 10. Tyvärr ser man ibland benämningen *teknisk beskrivning med mängder*, men det är inte fråga om en teknisk beskrivning, som enligt AB 04 kapitel 1 § 3 har rangordning 11.

Om man upprättar en mängdförteckning med beskrivning ska det framgå av inledningen till denna att den tekniska beskrivningen ansluter till (exempelvis) AMA Anläggning 20.

En mängdförteckning utan beskrivning ska inte ansluta till AMA då den inte innehåller några beskrivningstexter. I stället ska det finnas en teknisk beskrivning där arbetena i mängdförteckningen kravställs. Av den tekniska beskrivningen ska det inledningsvis framgå att den ansluter till AMA (med angivet teknikområde och utgåva).

Det är värt att notera att en mängdförteckning inte ansluter till MER Anläggning som man ibland ser. Istället gäller MER i sin helhet då den har förtecknats som handling under AFB.22 i de administrativa föreskrifterna.

Det finns ingen regel som anger att man endast kan ha en teknisk beskrivning till en mängdförteckning eller tvärtom. Bara det är tydligt vilka handlingar som samverkar så kan beställaren själv välja om antalet mängdförteckningar och antalet tekniska beskrivningar. Beställaren avgör också om man ska använda sig av mängdförteckning med beskrivning eller av två dokument, det vill säga en mängdförteckning och en teknisk beskrivning.

Notera dock att komplettskravet på koder och rubriker, vilket framgår av MER Anläggning, gäller för varje enskild mängdförteckning. Om det i ett kontrakt ingår exempelvis en mängdförteckning för markarbeten och en mängdförteckning för belysningsarbeten, ska varje mängdförteckning vara komplett med koder och rubriker för utförande av arbeten i respektive mängdförteckning.

KOMMENTAR

Av AB 04 kapitel 1 § 2 framgår att beställaren är ansvarig för att handlingarna är konsekvent uppdelade i fackområden och är sinsemellan samordnade. Se vidare kommentartexten under denna paragraf i AB 04.

I erforderlig omfattning

FRÅGA Beställaren har under en kod i den tekniska beskrivningen angivit ”i erforderlig omfattning”. Ska vi i anbudsskedet beräkna erforderlig mängd?

SVAR Innehållet i en beskrivning ska vara kalkylerbart. Text som ”I erforderlig omfattning” är ej kalkylerbar och är således fel.

Anbud lämnas normalt i konkurrens varför alla anbudsgivare ska räkna på samma omfattning. Omfattningen bör även framgå med hänsyn till reglerbarheten om förutsättningarna förändras.

Det finns inget stöd i AB 04 för att anbudsgivaren/entreprenören bör göra en fackmässig bedömning om vad som erfordras. Tvärtom framgår av AB 04 kapitel 1 § 3 att om en mängduppgift för viss post i mängdförteckningen har utelämnats, och tydlig hänvisning inte gjorts till annat ställe i förfrågningsunderlaget, ska mängden normalt anses vara noll.

Även texter som ”för utförandet gäller relevanta delar av beställarens föreskrifter” är olämpliga, utan beställaren ska specificera vad som gäller så att handlingarna blir kalkylerbara och kan prissättas utan onödiga riskpengar.

Prissättning av kod som saknas i teknisk beskrivning?

FRÅGA Hur prissätts en kod i mängdförteckningen om motsvarande kod saknas i den tekniska beskrivningen?

SVAR Om beställaren upprättar separata handlingar för mängdförteckning och teknisk beskrivning är det viktigt att samma kod återfinns i båda handlingarna. Om en kod finns medtagen i mängdförteckningen men den saknas i den tekniska beskrivningen, så kan det tyckas att det saknas krav för prissättning.

Dock gäller enligt AB 04 kapitel 2 § 1 att om kvalitetsangivelse i visst avseende inte har lämnats ska arbetet i detta avseende utföras i klass med entreprenaden i övrigt och entreprenaden ska utföras fackmässigt. Därigenom skulle man kunna hävda att entreprenören ska räkna med att utföra arbetet under den saknade koden på ett fackmässigt sätt.

Man brukar säga att ett utförande enligt kraven i AMA är ett fackmässigt sätt att utföra det aktuella arbetet på. Det vill säga, om entreprenören utför arbetet enligt kraven i AMA så anses det vara fackmässigt gjort.

Det omvända förhållandet att en kod i den tekniska beskrivningen saknas i mängdförteckningen blir till nackdel för beställaren. Med stöd av kompletthetskravet på koder i en mängdförteckning, vilket framgår av MER, kan entreprenören hävda att ersättning för den uppkomna mängden under den i mängdförteckningen saknade koden ska regleras från noll.

Ur den aspekten kan en mängdförteckning med beskrivning vara att föredra, då allt finns samlat i ett och samma dokument.